

Loofhutten/Soekkot – feest voor pelgrims onderweg

Evert Van de Poll, oktober 2025

Vooraf lezen

Leviticus 23 v 3-43 en Johannes 7 v 2-10

Een van de zeven feesten van Israël

De titel van mijn toespraak luidt: “Loofhutten, feest voor pelgrims onderweg.” Die naam staat niet in de Bijbel maar heb ik verzonnen, om de betekenis ervan samen te vatten. In de Bijbel heet dit “het feest van de tenten”, *chag soekkot* in het Hebreeuws, en ook wel het “feest van de inzameling” genoemd, *chag ha’asif*.¹

Loofhutten is het laatste van de zeven feesten of hoogtijdagen die het volk Israël door het jaar heen moest vieren. Ze zijn ingesteld in de Torah, de Wet van Mozes, en moesten elk op een zeer bepaalde tijd worden gevierd. Daarom worden ze *mo’adim* genoemd, dat letterlijk “aangewezen tijden” betekent. Oftewel, een afgesproken tijd en plaats voor een ontmoeting, een *rendez-vous*.

Elke hoogtijdag is dus een “afspraak” die de Heer met zijn volk heeft gemaakt.

We zetten ze even op een rij, met de Hebreeuws namen erbij.

De wekelijkse zevende dag – *sjabat*

In het voorjaar

Pascha – *Pesach*

Ongezuurde broden – *Matsot*

Eerstelingen – *Jom habikkoerim*

Weken (Pinksteren) – *Sjavoe’ot*

In het najaar

Bazuinblazen – *Jom teroea*

Verzoendag – *Jom kippoer*

Loofhutten – *Soekkot*

Drie ervan zijn pelgrimsfeesten (aangeduid met een P): Ongezuurde Broden, het Wekenfeest en Loofhutten. Dan moesten de Israëlieten optrekken naar het centrale heiligdom. – althans de mannen, of een aantal mannen als vertegenwoordiging van de plaatselijke bevolking. Dat heiligdom was in de begintijd de Tabernakel, later was dat de Tempel in Jeruzalem. Daar vond het grootste deel van de vieringen plaatsvond. Daar werden ook de voorgeschreven offers bij elk van de feesten gebracht.

We hebben gelezen in het evangelie van Johannes dat ook Jezus dit feest heeft gevierd (7:2-10). Hij heeft deze viering aangegrepen om belangrijke aspecten van zijn bediening te openbaren.

Daarover straks meer. Eerst iets over de geschiedenis van dit feest.

¹ In de Vulgaat, de Latijnse versie van de Bijbel wordt *soekkah* vertaald met *tabernaculum*, vandaar het Loofhuttenfeest in het Engelse *Feast of Tabernacles* heet. Dat is verwarrend want in de Bijbel is de Tabernakel de Tent van Ontmoeting waar de priesters offers brachten, de *Mishkan* in het Hebreeuws.

Joodse traditie

In het jaar 70, dat is veertig jaar na de kruisiging en opstanding van Jezus, werden Jeruzalem en de tempel verwoest door de Romeinen die een Joodse opstand neersloegen. Sindsdien konden de vieringen van de feesten niet langer in de tempel plaatsvinden en konden er geen offers meer worden gebracht.

Toch is het Joodse volk altijd doorgegaan alle Bijbelse feesten te vieren, overal waar ze over de wereld werden verstrooid. Dat deden en doen ze in de synagoge, het centrum van het Joodse religieuze leven, en in de huisgezinnen. De vorm is wel aangepast. In plaats van de offers zijn er gebeden die destijds bij de offers in de tempel werden uitgesproken. Deze staan centraal in de vieringen. Zij herinneren aan de tempeldienst en zien vooruit naar de tijd waarop de eredienst in Jeruzalem zal zijn hersteld, wanneer de Messias zal zijn gekomen.

Tijdens Loofhutten worden tenten of hutten bij de woningen opgericht, voor zover de omstandigheden dat toelaten.

Direct na Loofhutten volgt een extra feestdag, de “achtste dag van samenkomst” (*shemini atseret*). De oorspronkelijke betekenis in de Bijbelse tijd is niet duidelijk. Het latere jodendom heeft daaraan de betekenis gegeven van “vreugde om Torah” (*simchat torah*).

En de christenen?

Wat doen christenen met Loofhutten?

We weten dat de Joodse christenen in de eerste eeuwen van de kerkgeschiedenis de sabbat en de feesten van Israël hebben gevierd, dus ook Soekkot. We weten ook dat veel gelovigen uit de volken deze hoogtijdagen eveneens vierden, samen met Joodse gelovigen in een van de Joodse christelijke gemeenten die tot in de vijfde eeuw hebben bestaan. Of ze gingen naar de synagoge om daar samen met de Joodse gemeenschap te vieren. Dat gebeurde in tal van plaatsen.

Dit weten we omdat toonaangevende bisschoppen en theologen uit die tijd, de zogenaamde kerkvaders, hierover hebben geschreven, in hun geschriften met de titel “Tegen de Joden”. Maar die waren bedoeld voor christenen die de feesten van Israël vierden, de besnijdenis in acht namen, voedselvoorschriften navolgden, en de voorbede van een rabbijn vroegen, en zo meer. Ze noemen dat of “judaïseren”. Dat gebeurde veel, maar daar waren ze fel op tegen, vanuit hun gedachte dat de kerk zich moest afscheiden van het jodendom en al zijn gebruiken.

Andere kerkleiders en ook tal van gemeenteleden bleven wel verbonden met de Joodse gemeenschap en vierden ook de feesten van Israël. Om daaraan aan einde te maken, verboden de kerkelijke concilies vanaf de vierde eeuw alle zogenoemde “Joodse praktijken”, op straffe van excommunicatie. Dat gebeurde eerst op het concilie van Arles in 312, daarna op het grote oecumenische concilie van Nicea in 325.

Als gevolg van dat verbod, zijn de sabbat en de voorjaarsfeesten veranderd in alternatieve christelijke feesten. De najaarsfeesten – inclusief Soekkot – kregen helemaal geen plaats op de liturgische kalender. Ook niet in het “kerkelijk jaar” van de protestantse en evangelische kerken. Het gevolg is dat de kerken geen ervaring met de Bijbelse feesten hebben opgebouwd. Ze hebben geen uitleggingen, verhalen, liturgieën, rituelen en gebruiken ontwikkeld om ze vanuit een christelijk perspectief te vieren.

Jezus-gelovige Joden

In de 19e en 20e eeuw zijn Jezusgelovige Joden geleidelijk aan begonnen de zogenaamde Joodse feesten te vieren, om de eenvoudige reden dat ze in de Bijbel aan hun eigen volk Israël zijn gegeven. Ze deden dat om hun blijvende Joodse identiteit te bewaren. Ze konden niet putten uit een christelijke traditie, dus sloten ze zich aan bij de overgeleverde vormen en gebruiken van de traditie van het jodendom. Maar ze gaven er ook een nieuwe betekenis aan, vanuit het geloof in Jezus Messias.

Tegenwoordig sluiten steeds meer christenen uit de volken zich aan bij Messiasbelijdende Joden om de Joodse wortels van het christelijk geloof te ontdekken en de Bijbelse feesten samen met hen te vieren.

Christenen vieren mee met Joden

Wanneer we vandaag Loofhutten vieren, dan doen we dat dus in gemeenschap met het Joodse volk, in het bijzonder met onze broeders en zusters in het geloof.

De afgelopen jaren hebben mijn vrouw en ik dit mogen doen en erevaren in Nîmes, de Franse stad waar we zo'n tien jaar hebben gewoond en gewerkt. We maakten deel uit van de vereniging Elim, die tot doel heeft de vriendschappelijke band met de Joodse gemeenschap te ontwikkelen. In dat kader vierden we Soekkot in een grote, speciaal vervaardigde *soekkah* of "tent", die elk jaar op het terrein van een christelijke gemeente werd opgebouwd. Dit jaar gebeurt dat in het Bisschoppelijke centrum van de Rooms-katholieke Kerk.

Een van de avonden is er altijd een gezamenlijke viering van Joden en christenen. Dan zijn er toespraken van de rabbijn en enkele bestuursleden van de synagoge, en van enkele christenen. En we zingen dan Hebreeuws- en Franstalige liederen uit het repertoire van de Messiasbelijdende Joden – allemaal teksten uit de Psalmen en de profeten, dus bijzonder geschikt voor deze gelegenheid.

Zo zien we samen vooruit naar de dag van het grote Loofhuttenfeest voor alle volken waarover de profeet Zacharia heeft gesproken.

Amidah zegeningen voor het Loofhuttenfeest

Om deze verbinding met het Joodse volk te benadrukken gaan we vanochtend de *Amidah* van Soekkot bidden.

In het jodendom is er voor de sabbat en voor elk jaarlijkse hoogtijdag een *amidah*. Dat is een lofprijzing die de gemeenschap staande reciteert (*amidah* betekent "recht overeind"). Het is in feite een geloofsbelijdenis.

Sommige Messiaans-Joodse gemeenten gebruiken de Amidah's voor de sabbat en de feesten van het jodendom, maar de tekst is dan wel aangepast vanuit het perspectief van het geloof in Jesjoea de Messias. Er bestaan diverse versies. Ik heb gekozen voor een Amidah die in veel messiaanse gemeenten in de Verenigde Staten wordt gebruikt.²

Dit gebed is opgebouwd uit enkele onderdelen, overeenkomstig de verschillende betekenissen van Soekkot.

² Daniel Juster, *New Covenant Siddur: A Yeshua-Centered Messianic Jewish Worship Book*, Gardena CA, Tikkun International, 1988, heruitgave 2020.

1. Vreugde en dankbaarheid voor de oogst

De Amidah begint met de volgende zegening:

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze God en God van onze vaders, God van Abraham, God van Isaak en God van Jakob, God en Vader van onze Eeuwige Jesjoea de Messias. Gij zijt de Schepper van alle dingen, en Gij moet geprezen en vereerd worden.

Soekkot is de tijd van de laatste herfstoogst in uw oude land. Alle goede dingen komen uit uw almachtige hand. Daarom hebt U ons opgedragen om tijdens dit oogstseizoen acht dagen lang feest te vieren! Gezegend zijt Gij, o Heer, die ons de oogst schenkt in ons oude land.

Dit is de eerste betekenis van Loofhutten: vreugde en dankbaarheid voor de oogst. Dit is het “feest van de inzameling” (Exodus 23:16), de afsluiting van het landbouwseizoen, met name de oogst van druiven en vruchten aan het einde van de droge zomer.

Vreugde en dankbaarheid – dat is zelfs een voorschrift:

Op de eerste dag moet u voor uzelf vruchten van sierlijke bomen, takken van palmbomen, takken van loofbomen en van beekwilgen nemen, en u moet zich zeven dagen lang voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden (Leviticus 23:40).

Boeren hebben geploegd, gezaaid en geoogst, wijnboeren hebben gesnoeid en gegoten en geoogst, arbeiders in de boomgaarden hebben de bomen verzorgd en de vruchten geplukt. Het is tijd om God te danken, want de oogst hangt niet alleen af van menselijke inspanning en vakmanschap, maar ook van factoren die de mens niet kan voortbrengen maar die we als uit Gods hand ontvangen: groei, regen en zon, gezondheid en kracht van leven.

Oogstfeest – dankdag

Ik zei het al, Soekkot staat niet op de christelijke kalender, maar dat betekent niet dat het helemaal verdwenen is.

Sommige stromingen in de Reformatie wilden de eredienst en het kerkelijk jaar vormgeven op basis van alleen de gegevens uit de Bijbel. Zo bedachten zij een christelijke variant van het Loofhuttenfeest; de dankdag voor de oogst, begin november. Tegenwoordig de dankdag voor gewas en arbeid geheten.

In de Verenigde Staten werd dit zelfs een nationale feestdag, *Thanksgiving*. En deze is nog altijd heel populair.

Dit kan ons aanspreken in een tijd van ecologische crisis en klimatologische onregeling zien we hoe belangrijk het is de natuur te respecteren en voedsel eerlijk te verdelen. Laten we daarom aan het einde van het oogstseizoen, de Here God danken voor de vruchten van de aarde, de oogst en de opbrengst van onze arbeid delen met wie het nodig heeft, en erkennen dat Gods voorzienigheid de bron van alle zegen is.

En laten we dan ook de verbinding herstellen tussen dankdag en Loofhutten, want die wordt eigenlijk nooit benoemd in dankdiensten voor gewas en arbeid.

2. Gedenken van Gods bescherming en goedheid

We vervolgen de Amidah:

Op deze dag van Soekkot herinneren we ons het oude gebod om in tenten te wonen. We herinneren ons dat U in de woestijn voor onze voorouders hebt gezorgd; zij kregen bovennatuurlijk voedsel, hun kleding raakte niet versleten en U leidde hen door de woestijn. Op dit feest moeten we ons dus herinneren dat U Adonai Jira bent, de Eeuwige die voorziet. We worden opgeroepen om ons vertrouwen in U te stellen, en niet in onze bezittingen, huizen, landerijen of verzamelde schatten. Gezegend zijt Gij, o Eeuwige, die voorziet in de behoeften van uw gelovige volk.

Dit is de tweede betekenis van Soekkot: gedenken van wat God in de geschiedenis van zijn volk heeft gedaan tijdens de veertig jaar in de woestijn, op weg van de slavernij in Egypte, van oase naar oase, tot aan de intocht in het beloofde land. Gedenken van zijn bescherming en zijn goedheid ondanks al de fouten van het volk.

Tijdens Loofhutten moest iedereen – zowel degenen die naar Jeruzalem trokken als degenen die in hun stad of dorp bleven – verblijven in een *soekkah*, een tent of hut. Dat is een tijdelijk onderkomen gemaakt van natuurlijke materialen: hout, takken en bladeren of loof. Vandaar de naam ‘loof’-hut. Dat heeft niets met loven en prijzen te maken, maar met het loof, dat wil zeggen de bladeren en takken van bomen.

Zeven dagen lang kamperen dicht bij huis, met familie en vrienden, dat is een heel concrete manier om te gedenken wat het volk Israël heeft meegemaakt tijdens de veertig jaar durende tocht door de woestijn.

Die periode werd gekenmerkt door vele ontberingen en beproevingen. Door het gemopper van het volk keer op keer. Door ernstige fouten. Maar altijd weer was er de bescherming en wonderbaarlijke goedheid van de Eeuwige die zijn volk niet losliet. Die goedheid bewees Hij vooral door de sluiting van het verbond en door het geven van de Torah bij de berg Sinaï.

3. Vooruitzien naar de grote oogst en het nieuwe Jeruzalem

Gedenken is niet alleen terugkijken, maar ook vooruitzien. Daarom gaat de Amidah verder met de volgende zegening:

Zoals Soekkot de grootste oogst van Israël in het natuurlijke domein vertegenwoordigt, zo wijst Soekkot op de grote oogst van mensen door de Messias Jesjoea. Aan het einde der tijden zal er een grote oogst zijn van volken uit elke natie en elke taal. In de komende tijden zullen alle volken uw koningschap erkennen. In geloof verkondigen wij aan allen het goede nieuws van uw Koninkrijk, in de verwachting van deze grote oogst. Is die niet in onze dagen reeds begonnen?

*Gezegend bent U, Eeuwige, U die door uw volk een grote oogst van redding doet opkomen, in de naam van Jesjoea (...)*³

³ Wij slaan het volgende van de Amidah over:

Bij het eerste Soekkot van het komende tijdperk zullen Gods vijanden verslagen zijn en zal het koningschap van de Messias Jesjoea op aarde gevestigd worden. Dan zal de belofte uit Zacharia vervuld worden: “De HEER zal Koning worden over heel de aarde. Op die dag zal de HEER de enige zijn en Zijn Naam de enige” (14:9).

Op die dag zal de Messias regeren met al zijn opgestane heiligen.

Alle volken zullen naar Jeruzalem komen om het feest van Soekkot te vieren.

Als de volken niet komen, zal er geen regen zijn. U bent het die de regen geeft die de oogst geeft. U zult erkend worden als de Voorziener over de hele aarde. Regen is ook een symbool van uw Geest die over de hele aarde zal

Gezegend bent U, Eeuwige onze God, Koning van het heelal, die uw wereldwijde koninkrijk vestigt onder het gezag van Jesjoea en ons Soekkot hebt gegeven opdat wij met vertrouwen deze dag kunnen verwachten.

Soekkot is het laatste feest van het jaar, de afsluiting van heel het oogstseizoen. Als zodanig is het een voorafbeelding van het einde van de heilsgeschiedenis, de grote geestelijke oogst. Het is een feest vol hoop, want het opent het perspectief van de vervulling van al Gods beloften: vrede voor Jeruzalem, vrede voor Israël en de volken.

Vanuit dit perspectief begrijpen we ook een opmerkelijk aspect van het feest. In de Bijbelse tijd moesten de priesters een uitzonderlijk groot aantal brandoffers brengen. Elke dag een aantal stieren, te beginnen met 13 en aflopend naar 7 op de zevende dag, in totaal 70 stieren. En daarnaast elke dag nog eens 2 bokken en 14 lammeren (Numeri 29:12-38)

Offers en gebeden voor de volken

Waarom was dit? Was dit een teken van dankbaarheid voor de oogst? Zeker, maar dat niet alleen. Het getal 70 heeft ook een symbolische betekenis. 70 is het getal van de volheid. De 70 offers doen denken aan de lijst van 70 volken in het begin van Genesis. Daarom beschouwt de Joodse traditie deze 70 dieroffers als de gebeden van het Joodse volk voor alle volken.

Vandaar dat onze Amidah vervolgt:

In de Bijbelse tijd brachten de priesters niet alleen offers voor Israël, maar ook voor alle volken van de wereld. Deze 70 offers vertegenwoordigden de zeventig volken van de wereld en vormden priesterlijke voorbede dat de wereld tot uw licht zou komen en dat de Messias een licht voor de hele wereld zou zijn. In de wereldwijde gemeenschap van Joden en niet-Joden zien wij nu al de werkelijkheid van die komende dag. Gezegend bent U, Heer onze God, U die uw volk in het verleden hebt geleid om offers voor de volken te brengen!

Loofhutten is dus het feest van de toekomst. Dat is des te belangrijker voor ons als christenen omdat we in ons kerkelijk jaar geen feest van de toekomst hebben. Alle christelijke feesten gaan over wat ooit gebeurd is. Loofhutten, daarentegen, gaat over wat God vroeger heeft gedaan *en* over wat Hij in de toekomst nog gaat doen – in ons leven, in de geschiedenis van zijn volk en in de wereld.

Met Loofhutten kijken we vooruit naar “het einde van de geschiedenis” zagezegd. Naar de tijd die de profeet Zacharia heeft aangekondigd, toen hij zei:

Al de overgeblevenen van alle heidenvolken..., van jaar tot jaar zullen opgaan om zich neer te buigen voor de Koning, de Heere van de legermachten, en om het Loofhuttenfeest te vieren (14:16).

worden uitgestort. De viering van Soekkot zal groot zijn, de wereldwijde viering van het Koninkrijk van God. De kennis van de Eeuwige zal de aarde bedekken zoals het water de zeeën bedekt.

Jezus en de apostel Paulus hebben ook gesproken over de 70 volken, ofte wel de voltallige volken. Ze noemen dat “de volheid der heidenen”, die zal bereikt worden aan het einde der tijden, wanneer de Messias(terug)komt (Lucas 21:19-20, Romeinen 11:26-28).

Alle volken zullen ingaan in het nieuwe Jeruzalem, zo lezen we in Openbaring. De stad waar God en mensen samenwonen. Die stad zal uit de hemel neerdalen op aarde, in de vorm van een gigantische loofhut.

Pelgrims onderweg

Door de combinatie van gedenken en vooruitzien, heeft Soekkot een pedagogische functie. Het was oorspronkelijk een pelgrimsfeest: het volk moest naar de Tempel trekken. Dat betekende huis verlaten en onderweg zijn. De reis zelf was een geestelijke voorbereiding.

Of men nu naar Jeruzalem ging of niet, iedereen moest die week in een hut wonen: een tijdelijke, verplaatsbare woning. Een *soekkah* is fragiel. Dat symboliseert de kwetsbaarheid van ons bestaan. Psalm 27 verwijst hiernaar: ‘De HEERE doet mij schuilen in zijn hut (*soekkah*) op de dag van het onheil. Hij verbergt mij in het verborgende van zijn tent’ (vers 4).

Een week in een loofhut doorbrengen, is een tastbaar teken dat onze huizen met hun stevigheid alleen maar de vergankelijkheid van het bestaan accentueren, terwijl de loofhut juist door zijn broosheid doet denken aan de HEERE die ons in tijdens onze levensreis bij Hem bewaart en bij Wie we eens voorgoed mogen thuiskomen.

De loofhut leert ons ook dat wij nog niet op onze eindbestemming zijn. Zij is een symbool van dat wij op doortocht zijn, als pelgrims onderweg naar de beloofde toekomst. Door uit je permanente huizen te stappen en in een tent te verblijven, voel je aan den lijve wat het is om zo, als pelgrim, te leven.

Het is alsof Paulus in een *soekkah* zat, toen hij schreef over zijn lichaam als een ‘tent’.

In deze tent zuchten wij, en verlangen wij er vurig naar met onze woning die uit de hemel is, overkleed te worden...zodat het sterfelijke door het leven wordt verslonden (2 Korintiërs 5:1).

4. Het levende water van de Messias

We komen bij de laatste zegening van de Amidah

Op deze dag van Soekkot gedenken we dat de Zoon van God mens is geworden in Messias Jesjoea en dat Hij “onder ons heeft gewoond”, als in een tent.

Hij gebruikte de ceremonies van Soekkot om te onderwijzen over Zichzelf. Toen de lampen in het voorhof der vrouwen werden aangestoken, verkondigde Hij: “Ik ben het licht van de wereld”. Wij die in Hem wandelen, wandelen niet in de duisternis, maar hebben het licht van het leven.

Toen het plengoffer werd uitgegoten, wat betekent dat we ons aan God hebben overgegeven, zei Jesjoea: “Als iemand dorst heeft, laat hij dan naar mij komen en drinken”.

Inderdaad, uit ons innerlijk moeten stromen van levend water vloeien; dat is de overvloed van de Heilige Geest die in ons woont. Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die de Messias onder ons hebt laten wonen; wij loven U, Eeuwige Jesjoea.

Dat is de vierde betekenis van Loofhutten. Het spreekt van Jezus de Messias. In Hem vinden wij de geestelijke voeding die onze ziel het meest nodig heeft.

In Jezus' dagen was het gebruikelijk om tijdens het feest water te halen uit de bron van Siloam, onder aan de oude stad van David. Elke dag werden kruiken met water in een grote processie van Siloam naar de tempel gedragen en over het altaar leeggegoten als een plengoffer.

Op de zevende dag gebeurde dat zeven keer. Die dag heette 'groot hosanna' (*hosjanah rabbah*). Hosanna betekent 'verlos ons, o Heer'.

Na het zevende plengoffer werd het water over het altaar uitgegoten en barstte het volk uit in vreugdevol zingen en dansen. Tijdens het feest zag men na de lange droge zomer dorstig en reikhalzend uit naar de late regens, de voorwaarde voor een nieuwe oogst in het komende jaar. Door deze ceremonie gebruikte men als het water het laatste water dat men nog had, en goot het uit. Als teken van vertrouwen op God en afhankelijk van Hem.

Dan werd Jesaja 12 gelezen: Dit alles indachtig Jesaja 12:3, "jullie zullen met vreugde water scheppen uit de bronnen van verlossing." *Jesjoea*, staat er in het Hebreeuws.

En dan baden ze God of Hij de "verlossing", de *jeshoea* zou schenken, dat wil zeggen de regen voor een nieuw seizoen.

Maar de "verlossing" heeft ook een geestelijke betekenis. Dat maakte Jezus duidelijk. Hij die Zelf de naam *Jeshoea* draagt. Op die laatste dag van het feest, tijdens dat grote wateroffer nodigde Hij "ieder die dorst heeft" uit om "naar Hem toe te komen en van het levende water te drinken". En dan zal het wonder gebeuren:

Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt, stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. Dit zei Hij over de Geest die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden (Johannes 7:37-39).

Wat een geweldige belofte. Op Loofhutten denk je terug aan de reis door de woestijn, toen het volk zo vaak bang was van dorst om te komen. Ook aan je eigen pelgrimstocht in dit leven, waarin je tijden van geestelijke droogte doormaakt en zoveel bronnen om je heen opgedroogd zijn. Als gelovige heb je toegang tot een andere bron van levend water, een bron die nooit opdraakt, *Jeshoea*, de bron van de heilige Geest. Al drinkend daaruit put je nieuwe kracht, en dan gebeurt het wonder, want zo word jij op jouw beurt voor anderen een bron van levend water, inspiratie en bemoediging.